

A 29

Gerard L. Ouweneel

Destijds voorzag Rijkswaterstaat het traject van de A29 door de Hoeksche Waard kwistig van boompertijen. In menig bosje kwamen ruim twee decennia later Buizerds te broeden. Martin Mollet, roofvogelliefhebber en enthousiast lid van de WRN, loopt iedere zomer ook die bosschages na. Dat kan consequenties hebben, zo ondervond Martin zomer 2005. Halverwege het traject bevindt zich een intrigerende aanplant. Bij een inventarisatie vonden Janus Verkerk en Martin er nesten van een Sperwer en een Buizerd. Terug bij hun in de berm van de autosnelweg geparkeerde auto stond de verkeerspolitie te wachten. Ze wisten zich eruit te praten. Martin meende dat in het bewuste bos wellicht nog meer was te vinden was en zette er een paar avonden later zijn auto weer in de berm. Dat ging mis... 95 euro boete. Martin is een volhouder en roofvogels zijn hem dierbaar. Ervan uitgaande dat de verkeerspolitie niet iedere avond langskomt, ging hij kort nadien weer naar de bewuste plek. Nu plaatste hij de auto zodanig dat deze vanaf de A29 nauwelijks was te zien. Tevergeefs. Terug thuis in Puttershoek ging de telefoon... 'Mijnheer Mollet, u hebt weer een boete!'

Rond 1950 stond de Buizerd te boek als een 'hier te lande zeldzame broedvogel'. Sluifers schreef in zijn in 1958 verschenen Prisma Vogelboek 'in ons land meer dan 50 broedparen'. In West-Nederland zag men toen 's winters wel eens een Buizerd. Tijdens een dag-excursie soms zelfs meer dan eenje. Maar dat was geen opgelegd pandoer. Nu tellen de leden van de Hoeksche Waardse Vogelwerkgroep half-januari ruim 300 Buizerds in de streek. En levert een middag stevig doorfietsen vanuit Maasdam 50 paren op.

Begrijpelijk dat iemand die beide perioden meemaakte wel eens naar adem hapt? Vanaf een dijk, net buiten Maasdam, kon ik voorjaar 2006 in het wijde polderland drie bomen aanwijzen met een bewoond buizerdnest. Dan doe ik er goed aan mijzelf voor te houden dat daaraan niets abnormaals is. Zo hoort het. Een halve eeuw geleden was de situatie abnormaal. Toen hadden roofvogels nauwelijks kans. Je raakt daarover niet uitgedacht. Het was een tijd waarin horden lui met een niet te bevatten absurde brutaliteit zich erop toeleiden met hun moordwapens roofvogels om te brengen. Een criminaliteit die niet te doorgronden valt, zulks des te minder naarmate je thans ervaart waartoe dit leidde... een roofvogelloze natie. En accepteer geen redenties met het tegenargument dat de pesticiden-crash de roofvogels uit het landschap deed verdwijnen. Neen, rond 1950 moest die ellende nog beginnen. En dat geldt niet alleen voor Nederland, neen, dat ging op voor heel Europa. Lees Maarten Bijlevelds 'Birds of prey in Europe' er op na om ingeprent te krijgen hoezeer in ons werelddeel allerlei sujetten erop uit waren roofvogels te verdelgen... altijd en overal waar mogelijk. Ida Gerhardt schreef in 1947 haar mooie gedicht 'Buiten schot', met als beginregels:

Godlof -- de rietwouw heeft zijn vleugelen uitgeslagen
En staat weer sterk en statig boven de rivier

En dan gaat de dichteres verder met dankbetoon dat jagers er niet in slaagden de bewuste rietwouw, de Bruine Kiekendief dus, naar beneden te schieten. Aan het gedicht 'Buiten schot' moest ik denken toen ondanks alles in voorjaar 2006 een paartje Buizerds toch weer het nest op het Vaanplein in gebruik nam. Dit leg ik uit. Het Vaanplein is de kruising tussen de A29 en de A15, net ten zuiden van Rotterdam. Het is een slangenkuil van om elkaar en over elkaar gedraaide wegaansluitingen, waarover dagelijks tienduizenden automobilisten voortijlen. Luister naar de filemeldingen om te vernemen hoe het op dat Vaanplein toegaat. Aanvankelijk was in deze asfaltjungle nog plaats voor de obligate beplanting waarmee Rijkswaterstaat haar creaties stoffeert, althans dit poogt. Leden van onze vogelwerkgroep zagen in juni 1994 vanuit hun auto's in en rond deze aanplant een Buizerd. In West-Nederland moest de Buizerd-expansie nog beginnen, dus volop speculaties over al dan niet broeden. Die discussie werd hervat toen de kale elzen in de daaropvolgende winter een fors nest onthulden. Toen zomer 1995 weer Buizerds af- en aanvlogen, was het tijd voor verder onderzoek. Erop vlassend dat de verkeerspolitie nog onder zeil zou zijn, zette ik op een zondagochtend in mei op een gruwelijk vroeg tijdstip de auto op de vluchtstrook en spoedde ik mij het Vaanpleinbos in. Bingo. Kort nadien begon Rijkswaterstaat het Vaanplein te reconstrueren, in dit land een perpetuum mobile. Tegelijkertijd groeiden rondom het plein Rotterdam en Barendrecht aan elkaar. Beide processen gaan door tot op de huidige dag, met als resultaat steeds meer asfalt, stenen en beton, en minder bomen – het Vaanplein als symbool van Nederland. De Buizerds hielden stand. Zomer 2005 resteerde een schriel bosje van armetierige nog maar half in het blad komende elzen. In een ervan het nest. De cohorten automobilisten die dagelijks links of rechts langsraasden of wachtten in de file, konden desgewenst van nabij genieten van het familieleven van de Vaanplein-Buizerds. Het bleef een open vraag of het grote jong dat eind juni op het nest troonde bij het uitvliegen zonder kleerscheuren wegkwam.

Voorjaar 2006 was het niet anders. In februari boven het plein cirkelende Buizerds en restauratie van het nest. Omdat voorjaar 2006 de bomen laat in blad kwamen, waren de gebeurtenissen op en rond het nest tot eind april goed te volgen. Ondanks de boetes die Martin Mollet een jaar eerder ten deel vielen, parkeerde ik op 20 april een poos op de vluchtstrook, autopech suggererend. Op circa 25 meter het nest, op ooghoogte. Daarop met geheven kop de broedende Buizerd, temidden van een verkeerslawaaai dat, gemeten naar mijn maatstaven, de grens van het dragelijke overschreed. Met excuses aan en een diepe knieval voor Ida Gerhardt kwam ik toen tot een afgeleide van 'Buiten Schot'. Dat ging over een teruggekeerde Buizerd, die onaandoenlijk broedde temidden van infernaal verkeer. De rest van de mijmerijen houd ik voor me.

Adres: Lijster 17, 3299 BT Maasdam, glo@xs4all.nl